



MERITORNÍ SMĚRNICE ŘEDITELE SEKCE SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ č. 1/2019

Odstraňování tvrdostí podle Příkazu ministra č. 30/2006, ve znění Dodatků č. 1 - 12

O B S A H:

ČÁST PRVNÍ - Obecná ustanovení	3
Čl. 1 - Úvodní ustanovení	3
ČÁST DRUHÁ - Rozsah pověření ministra práce a sociálních věcí k odstraňování některých tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení	5
Čl. 2 - Věcný rozsah	5
Čl. 3 - Věcný rozsah ve vztahu k pozůstalostním důchodům	6
Čl. 4 - Rozhodování o žádostech o odstranění tvrdosti zákona	6
ČÁST TŘETÍ - Obecná ustanovení týkající se realizace pověření ministra práce a sociálních věcí	6
Čl. 5 - Zahájení řízení	6
Čl. 6 - Rozhodnutí o zákonném nároku	6
Čl. 7 - Žádosti o odstranění tvrdosti zákona, na něž se Příkaz ministra č. 30/2006 nevztahuje	7
Čl. 8 - Opakované žádosti o odstranění tvrdosti zákona	8
Čl. 9 - Podklady pro rozhodnutí	8
Čl. 10 - Náležitosti rozhodnutí ve smyslu § 5 písm. a) bodu 5 zákona č. 582/1991 Sb.	8
ČÁST ČTVRTÁ - Postupy při realizaci pověření ministra práce a sociálních věcí	9
Čl. 11 - Hodnocení doby péče o jinou než blízkou osobu v období od 1. 1. 1996 do 30. 6. 2001 .	9
Čl. 12 - Hodnocení doby činnosti výkonného letce	10
Čl. 13 - Hodnocení doby péče o bezmocnou (závislou) osobu nebo dítě ve věku do 18 let	14
Čl. 14 - Hodnocení doby péče muže o dítě do čtyř let věku	15
Čl. 15 - Hodnocení doby onemocnění a léčby TBC	16



Čl. 16 - Přiznání tzv. mimořádného hornického starobního důchodu.....	16
Čl. 17 - Získání nároků na starobní důchod z preferované pracovní kategorie	17
Čl. 18 - Řešení nároků některých přesídlenců z nástupnických států bývalého SSSR	20
ČÁST PÁTÁ - Odstraňování tvrdostí zákona ministrem práce a sociálních věcí	21
Čl. 19 - Finanční dopad výpočtu v rozboru DK	21
Čl. 20 - Obecná pravidla pro realizaci kladného rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí	21
ČÁST ŠESTÁ - Závěrečné ustanovení.....	22
Čl. 21 - Zrušovací ustanovení	22
Čl. 22 - Účinnost	22

Příloha: Úplné znění Příkazu ministra č. 30/2006 ve znění Dodatků č. 1 - 12



ČÁST PRVNÍ Obecná ustanovení

Čl. 1 Úvodní ustanovení

- 1) **Od 25. listopadu 2006** je v účinnosti **Příkaz ministra č. 30/2006**, o Statutu a Jednacím řádu Dávkové komise ministra práce a sociálních věcí a o Pověření České správy sociálního zabezpečení k odstraňování některých tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení (dále jen „Příkaz ministra č. 30/2006“), kterým byla Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) v rámci § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“), pověřena, aby ve své působnosti odstraňovala některé tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení v oblasti důchodového pojištění. Příkaz ministra č. 30/2006 nahradil a částečně sjednotil dosavadní příkazy ministra, které byly s účinností od 25. listopadu 2006 zrušeny.¹ Zároveň jím byl vydán nový Statut a Jednací řád Dávkové komise ministra práce a sociálních věcí (dále jen „DK“), který stanovil pro ČSSZ některé další povinnosti v rámci řízení o odstranění tvrdosti zákona (např. vydávání rozhodnutí o zastavení řízení v případě uvedeném v čl. II bod 6 Přílohy č. II k Příkazu ministra č. 30/2006 (dále jen „Jednací řád DK“).
- 2) **Dne 21. května 2007** nabyl účinnosti **Dodatek č. 1** k Příkazu ministra č. 30/2006, který se týkal pouze rozšíření počtu členů DK o dva zástupce odborné veřejnosti.
- 3) **Dne 1. října 2007** nabyl účinnosti **Dodatek č. 2** k Příkazu ministra č. 30/2006, kterým byla ČSSZ pověřena k vyřizování žádostí o zprostředkované převzetí výplaty důchodů vyplácených slovenským nositelem pojištění a stanovení jejich výše podle českých právních předpisů u vymezeného okruhu pojištěnců. **Toto pověření bylo zrušeno Dodatkem č. 7, který nabyl účinnosti dne 6. 2. 2012.**
- 4) **Dne 1. března 2008** nabyl účinnosti **Dodatek č. 3** k Příkazu ministra č. 30/2006, kterým byla ČSSZ pověřena rozhodováním o zamítání žádostí o odstranění tvrdosti zákona, jestliže nebudou v případech, v nichž byla ČSSZ pověřena rozhodovat ve své působnosti, splněny předpoklady kladného rozhodnutí.
- 5) **Dne 1. srpna 2008** nabyl účinnosti **Dodatek č. 4** k Příkazu ministra č. 30/2006, kterým byla ČSSZ v rámci § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. pověřena, aby ve své působnosti odstraňovala některé další tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, půjde-li o nároky na starobní důchod z preferované pracovní kategorie v 55 až 59 letech.
- 6) **Dne 15. dubna 2010** nabyl účinnosti **Dodatek č. 5** k Příkazu ministra č. 30/2006. Uvedeným Dodatkem se zpřesnila pravidla jednání DK při posuzování žádostí pojištěnců o odstraňování tvrdostí při provádění nemocenského pojištění příslušnými správami sociálního zabezpečení. Rovněž jím byla vymezena působnost DK tak, že v souvislosti se zrušením zvýšení důchodu pro bezmocnost a jeho nahrazení příspěvkem na péči osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby (který je poskytován s účinností od 1. 1. 2007 podle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách) nebude DK již příslušná k projednání žádostí o odstranění tvrdostí týkajících se zvýšení důchodu pro bezmocnost.
- 7) **Dne 1. července 2011** nabyl účinnosti **Dodatek č. 6** k Příkazu ministra č. 30/2006, kterým se změnilo složení DK (vyřadili se dva zástupci odborné veřejnosti) a doplnila se kompetence

¹ Příkaz ministra č. 26/2003 (hodnocení doby péče o jinou než blízkou osobu v období od 1. 1. 1996 do 30. 6. 2001), Příkaz ministra č. 27/2003, ve znění Dodatku č. 1 k tomuto příkazu (mimořádné hornické starobní důchody), Příkaz ministra č. 13/2006 (hodnocení doby péče o blízkou bezmocnou osobu nebo o dlouhodobě těžce zdravotně postižené dítě do 18 let věku, hodnocení doby činnosti výkonných letců, hodnocení doby onemocnění a léčby TBC).



Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) k informování žadatele o odložení žádosti. Tímto Dodatkem se dále změnilo pověření ministra práce a sociálních věcí k odstraňování tvrdostí zákona týkající se jednak hodnocení doby činnosti výkonného letce a dále prominutí některých podmínek stanovených pro získání nároků z preferované pracovní kategorie. Současně došlo k rozšíření pověření ČSSZ k odstraňování tvrdostí u některých přesídlenců z nástupnických států bývalého Svazu sovětských socialistických republik (dále jen „SSSR“).

- 8) **Dne 6. února 2012** nabyl účinnosti **Dodatek č. 7** k Příkazu ministra č. 30/2006, kterým byl (kromě informace uvedené v odstavci 3) uvedený Příkaz změněn v tom směru, že doba činnosti výkonného letce vykonávaná v době před 1. 1. 1993 v I. pracovní kategorii se opět hodnotí dvojnásobkem nejen pro vyšší procentní výměry ale i pro splnění podmínky potřebné doby pojištění.
- 9) **Dne 5. října 2015** nabyl účinnosti **Dodatek č. 8** k Příkazu ministra č. 30/2006. Uvedeným Dodatkem se měnilo složení DK v návaznosti na změny v organizační struktuře MPSV. Dále došlo k některým změnám v jednacím řádu DK, v rámci nichž se upřesnilo, že rozbor k žádostem o odstranění tvrdosti zákona lze vypracovat až po nabytí právní moci rozhodnutí ve věci, u rozdílného hlasování člena DK bude v zápisu z jednání uvedeno odůvodnění, a není-li výslovně stanoveno jinak, do návrhu kladného rozhodnutí doplní odbor sociálního pojištění MPSV (odbor 71 MPSV) datum dne, od něhož se důchod nebo úprava důchodu přiznává, což bude vždy den, kdy daný případ projednala DK. Dále bylo upraveno, že podkladový materiál pro jednání DK předseda a další členové DK obdrží od tajemníka DK nejpozději 5 (dříve 3) pracovních dnů před jednáním této komise. Rovněž byl tímto Dodatkem rozšířen okruh žádostí, které se postupují odboru sociálního pojištění MPSV, a okruh informací o průběhu řízení, které ČSSZ poskytuje MPSV. ČSSZ byla zároveň pověřena, aby informovala žadatele o dalším postupu v případě, kdy byla na ČSSZ podána žádost o odstranění tvrdosti zákona ještě před vydáním rozhodnutí o žádosti o dávku důchodového pojištění.
- 10) **Dne 5. října 2017** nabyl účinnosti **Dodatek č. 9** k Příkazu ministra č. 30/2006, který byl vydán za účelem uvedení jeho textu do souladu s organizačním řádem MPSV (změna názvosloví). Dodatek nemá vliv na meritorní část Příkazu ministra č. 30/2006.
- 11) **Dne 14. února 2018** nabyl účinnosti **Dodatek č. 10** k Příkazu ministra č. 30/2006, kterým se měnilo složení DK v návaznosti na změny v organizační struktuře MPSV, umožnila se zastupitelnost členů DK jinými zaměstnanci/státními zaměstnanci a dále ze zápisu z jednání bylo vypuštěno odůvodnění rozdílného hlasování člena DK, zavedené Dodatkem č. 8. Uvedený Dodatek nemá vliv na meritorní část Příkazu ministra č. 30/2006.
- 12) **Dne 5. prosince 2018** nabyl účinnosti **Dodatek č. 11** k Příkazu ministra č. 30/2006, kterým se složení DK opětovně rozšířilo o 2 zaměstnance/zástupce odboru kabinetu ministryně určené ředitelem/ředitelkou odboru. Dodatek nemá vliv na meritorní část Příkazu ministra č. 30/2006.
- 13) **Dne 2. dubna 2019** nabyl účinnosti **Dodatek č. 12** k Příkazu ministra č. 30/2006, který reagoval na změny v organizační struktuře MPSV. Dodatek nemá vliv na meritorní část Příkazu ministra č. 30/2006.
- 14) Účelem této Meritorní směrnice ředitele sekce sociálního pojištění (dále jen „meritorní směrnice“) je stanovit přehledným způsobem podrobnosti realizace pověření ministra práce a sociálních věcí přijatého Příkazem ministra č. 30/2006, ve znění všech jeho 12 Dodatků².

² Dodatky č. 1, 5, 9, 10, 11, 12 docházelo pouze ke změnám v Jednacím řádu DK, ve složení DK či ve vymezení jejich kompetencí



ČÁST DRUHÁ

Rozsah pověření ministra práce a sociálních věcí k odstraňování některých tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení

Čl. 2

Věcný rozsah

ČSSZ byla pověřena, aby ve své působnosti rozhodovala o žádostech o odstranění tvrdosti zákona, jestliže půjde o

- a) žádosti o důchod nebo o jeho úpravu spojené s žádostí o hodnocení doby péče o jinou než blízkou osobu, která je převážně nebo úplně bezmocná nebo částečně bezmocná starší 80 let, pokud jsou splněny tyto podmínky:
 1. osoba pečující a osoba, o níž bylo pečováno, spolu žily v domácnosti,
 2. byla splněna podmínka § 5 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“), ve znění zákona č. 116/2001 Sb. (*citované ustanovení bylo od 1. 7. 2007 zrušeno*),
 3. jde o období od 1. ledna 1996 do 30. června 2001,
 4. péče o osobu uvedenou v předvěti trvala i po 30. červnu 2001;
- b) žádosti o hodnocení doby činnosti výkonného letce vykonávané v době před 1. lednem 1993 v I. pracovní kategorii dvojnásobkem obdobně, jako je hodnocena tato doba zařazená v období před 1. lednem 1993 do I. kategorie funkcí výkonným letcům ve služebním poměru příslušníka ozbrojených sil a sborů, včetně letového personálu;
- c) žádosti o důchod nebo o jeho úpravu spojené s žádostí o hodnocení doby péče o bezmocnou, resp. závislou, osobu [§ 5 odst. 1 písm. s) zákona č. 155/1995 Sb.], o dlouhodobě těžce zdravotně postižené dítě vyžadující mimořádnou péči [§ 5 odst. 1 písm. r) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném ke dni 31. prosince 2006] a péče muže o dítě do čtyř let věku [§ 5 odst. 1 písm. r) a odst. 3 věty druhé zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném ke dni 30. 6. 2007], pokud započtení této doby pro účely důchodového pojištění jako náhradní doby důchodového pojištění brání pouze nedodržení lhůty k podání přihlášky k účasti na důchodovém pojištění;
- d) žádosti o hodnocení doby, po kterou občan nemohl po dosažení věku 18 let studovat ani vykonávat výdělečnou činnost zakládající účast na pojištění z důvodu onemocnění a léčby tuberkulózy (dále jen „TBC“), jako náhradní doby pojištění, pokud jeho zdravotní stav po tuto dobu odpovídal podle posudku příslušného lékaře plně invaliditě;
- e) žádosti o přiznání starobního důchodu v případech, v nichž jsou splněny podmínky § 76 odst. 1 věty páté zákona č. 155/1995 Sb., s výjimkou podmínky stanovené v § 2 odst. 1 písm. c) nebo § 2 odst. 2 písm. c) nařízení vlády č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům (dále jen „nařízení vlády č. 557/1990 Sb.“), je-li ročník narození žadatele 1951 a vyšší; přitom podmínka uvedená v § 2 odst. 1 písm. b) nařízení vlády č. 557/1990 Sb. musí být splněna ve lhůtě uvedené v písm. c), resp. v případě § 3 tohoto nařízení vlády ve lhůtě uvedené v tomto ustanovení, a podmínka uvedená v § 2 odst. 2 písm. b) nařízení vlády č. 557/1990 Sb. musí být splněna ve lhůtě uvedené v písm. c);
- f) žádosti o přiznání nebo úpravu starobního důchodu z preferované pracovní kategorie spojené s prominutím některých podmínek stanovených pro nárok na starobní důchod v 55 až 59 letech;



- g) žádosti o přiznání důchodu osob příslušných k české komunitě, které přesídlily na území České republiky (dále jen „ČR“), (popř. bývalé České a Slovenské Federativní Republiky) z nástupnických států bývalého SSSR, s výjimkou tzv. druhé vlny přesídlenců z Kazachstánu.

Čl. 3

Věcný rozsah ve vztahu k pozůstalostním důchodům

Body 1 až 4 čl. I písm. A Přílohy č. III k Příkazu ministra č. 30/2006 [tj. čl. 2 písm. a) až d), g) meritorní směrnice] se týkají i žádostí pozůstalých, jde-li o přiznání nebo úpravu výše pozůstalostních důchodů. Pověření ministra práce a sociálních věcí lze tedy v těchto případech aplikovat i na pozůstalostní důchody, pokud jsou odvozovány z důchodu, na jehož přiznání nebo úpravu by se toto pověření vztahovalo.

Čl. 4

Rozhodování o žádostech o odstranění tvrdosti zákona

- 1) Do 29. 2. 2008 byla ČSSZ pověřena rozhodovat o žádostech o odstranění tvrdosti zákona uvedených v čl. 2, pouze pokud žadatel splňoval podmínky stanovené v pověření ministra práce a sociálních věcí.
- 2) S účinností od 1. 3. 2008 ČSSZ rozhoduje o žádostech o odstranění tvrdosti zákona uvedených v čl. 2, i pokud nejsou splněny podmínky stanovené v pověření ministra práce a sociálních věcí. V těchto případech ČSSZ vydává rozhodnutí, kterým se žádost o odstranění tvrdosti zákona zamítá.

ČÁST TŘETÍ

Obecná ustanovení týkající se realizace pověření ministra práce a sociálních věcí

Čl. 5

Zahájení řízení

- 1) Řízení o odstranění tvrdosti zákona se zahajuje na základě písemné žádosti uplatněné oprávněnou osobou, tj. osobou, v jejíž prospěch má být tvrdost odstraněna, popř. jejím zmocněncem či opatrovníkem. V případě pozůstalostních důchodů může žádost o odstranění tvrdosti zákona uplatnit kromě osob výše uvedených též zákonný zástupce nezletilého, který má (nebo by měl) po zemřelém nárok na sirotčí důchod.
- 2) Dnem rozhodným pro úpravu nebo přiznání důchodu podle Příkazu ministra č. 30/2006 je den, kdy byla žádost o odstranění tvrdosti zákona doručena ČSSZ nebo MPSV, a to i v případě, že tato žádost byla uplatněna prostřednictvím okresní správy sociálního zabezpečení, Pražské správy sociálního zabezpečení nebo Městské správy sociálního zabezpečení Brno (dále jen „OSSZ“).

Čl. 6

Rozhodnutí o zákonném nároku

- 1) Rozhodnutí v rámci řízení o odstranění tvrdosti zákona na základě pověření ministra práce a sociálních věcí nemůže být vydáno před uplatněním řádné žádosti o přiznání důchodu a před vydáním rozhodnutí o zákonném nároku na příslušný důchod.



- 2) Jestliže žadatel dosud žádost o přiznání dávky důchodového pojištění nepodal, je nutné jej dopisem informovat o skutečnosti, že posouzení jeho důchodových nároků, a to i v rámci řízení o odstranění tvrdosti zákona, je možné pouze na základě písemné žádosti o důchod uplatněné na předepsaném tiskopise podle § 81 a § 82 zákona č. 582/1991 Sb. prostřednictvím místně příslušné OSSZ.
- 3) Poznamenáváme, že uvedený postup ovšem neplatí, je-li z povahy případu zřejmé, že uplatnění žádosti o důchod a vydání rozhodnutí o zákonném nároku na dávku by bylo bezpředmětné (zpravidla jde o případy, kdy občan žádá o zhodnocení doby péče pro nárok na starobní důchod, ačkoliv zákonné podmínky pro nárok na tento důchod dosud nesplňuje a nesplnil by je ani po zápočtu požadované doby). V těchto případech je potřeba žádost o odstranění tvrdosti zákona s dávkovým spisem (je-li veden) a se stručným záznamem postoupit k rukám tajemníka DK k zajištění dalšího řízení ve smyslu čl. VIII Jednacího řádu DK.
- 4) Jestliže oprávněná osoba uplatní žádost o přiznání důchodu a zároveň o zhodnocení některé z dob uvedených v pověření ministra práce a sociálních věcí v rámci řízení o odstranění tvrdosti zákona, je nutné rozhodnout o zákonném nároku na důchod a samostatným rozhodnutím rozhodnout:
 - a) o úpravě důchodu podle pověření ministra práce a sociálních věcí (datum přiznání důchodu a datum, od něhož má být na základě tohoto pověření úprava provedena, se v některých případech může lišit), anebo
 - b) o přiznání důchodu podle pověření ministra práce a sociálních věcí, pokud nárok na důchod vznikne výlučně v důsledku odstranění tvrdosti v rámci Příkazu ministra č. 30/2006, anebo
 - c) o zamítnutí žádosti o odstranění tvrdosti zákona, jestliže nejsou splněny podmínky pro aplikaci pověření ministra práce a sociálních věcí.

Čl. 7

Žádosti o odstranění tvrdosti zákona, na něž se Příkaz ministra č. 30/2006 nevztahuje

- 1) Žádosti o odstranění tvrdosti zákona přesahující rámec pověření ministra práce a sociálních věcí je třeba vyřídit v souladu s platným Jednacím řádem DK, který upravuje postup při odstraňování tvrdostí, jež by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení.
- 2) Jestliže žádost o odstranění tvrdosti zákona obsahuje též požadavek na odstranění tvrdosti, který je ČSSZ oprávněna vyřizovat ve své vlastní působnosti, vyřídí se žádost v rozsahu pověření ministra práce a sociálních věcí a ohledně nevyřízené části žádosti přesahující rámec pověření ministra práce a sociálních věcí je nutno postupovat v souladu s Jednacím řádem DK.

Příklad č. 1:

Pojištěnec, kterému byla zamítnuta žádost o přiznání vdoveckého důchodu po zemřelé družce, v rámci odstranění tvrdosti zákona požádal o přiznání vdoveckého důchodu po téže osobě a zároveň o zhodnocení doby péče o zemřelou družku pro výši starobního důchodu, jehož je poživitelem. Žádost o zhodnocení doby péče se vyřídí v souladu s pověřením ministra práce a sociálních věcí (tj. kladným nebo zamítavým rozhodnutím) a ohledně žádosti o vdovecký důchod se vypracuje rozbor případu pro DK a postupuje se dle příslušného prováděcího pokynu vrchní ředitelky úseku 4 týkajícího se přípravy a evidence žádostí o odstranění tvrdostí, které se vyskytly při provádění zákona o důchodovém pojištění.



Čl. 8

Opakované žádosti o odstranění tvrdosti zákona

Opakované žádosti o odstranění tvrdosti zákona, které nelze kladně vyřídit nebo neobsahují žádné nové skutečnosti nebo požadavky na odstranění tvrdosti, jež neobsahovala žádost původní, je třeba postoupit s dávkovým spisem a stručným záznamem tajemníkovi DK k zajištění dalšího řízení ve smyslu čl. VII Jednacího řádu DK.

Čl. 9

Podklady pro rozhodnutí

- 1) V případě, že žádost o odstranění tvrdosti zákona neobsahuje nezbytné náležitosti potřebné k posouzení a vydání příslušného rozhodnutí, a nelze-li tyto údaje zjistit z dávkového spisu, je třeba ve věci provést dodatečné šetření, popř. vyzvat žadatele k doplnění údajů v žádosti a poskytnout mu k tomu přiměřenou lhůtu.
- 2) Rozhodné skutečnosti ve věci zápočtu doby péče se prokazují zejména rozhodnutím o zamítnutí návrhu na zahájení řízení o době a rozsahu péče nebo usnesením o zastavení řízení o době a rozsahu péče, které vydala příslušná OSSZ. Jestliže dobu a rozsah péče nelze tímto rozhodnutím (usnesením) jednoznačně prokázat (např. z rozhodnutí je zřejmé, že OSSZ vycházela pouze z údajů uvedených žadatelem v návrhu na zahájení řízení, aniž by pravdivost těchto údajů prověřila), popř. toto rozhodnutí (usnesení) nebylo vůbec vydáno, neboť žadatel návrh na zahájení řízení o době a rozsahu péče nepodal, je třeba obrátit se prostřednictvím oddělení metodiky důchodového pojištění (odd. 312) na příslušnou OSSZ se žádostí o přešetření skutečností rozhodných pro posouzení splnění podmínek pověření ministra práce a sociálních věcí. Ve všech případech, tj. bez ohledu na to, zda rozhodnutí (usnesení) OSSZ bylo vydáno či nikoliv, je třeba žadatele vyzvat též k tomu, aby pro účely řízení o odstranění tvrdosti zákona doložil čestným prohlášením, že o bezmocnou osobu nebo dítě v období jím zajišťované péče nepečovala jiná osoba a že tato bezmocná osoba nebo dítě nebyla v tomto období umístěna ve zdravotnickém zařízení nebo přechodně v ústavním zařízení sociální péče.

Čl. 10

Náležitosti rozhodnutí ve smyslu § 5 písm. a) bodu 5 zákona č. 582/1991 Sb.

- 1) V kladném i v zamítavém rozhodnutí, kterým bude provedena úprava důchodu, jeho přiznání nebo zamítnutí žádosti, je nutno kromě obvyklých náležitostí takového rozhodnutí a povinných údajů dle § 69 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, uvést, že o úpravě, přiznání důchodu či zamítnutí žádosti bylo rozhodnuto na základě pověření ministra práce a sociálních věcí ČR podle § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., jímž byla ČSSZ zmocněna k odstraňování některých tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení v jednotlivých případech.
- 2) Rozhodnutí je dále nutno opatřit poučením o možnosti podat námitky. Podle § 106 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., je rozhodnutí o žádosti o odstranění tvrdosti předpisů o sociálním zabezpečení vyloučeno ze soudního přezkumu.



ČÁST ČTVRTÁ Postupy při realizaci pověření ministra práce a sociálních věcí

Čl. 11

Hodnocení doby péče o jinou než blízkou osobu v období od 1. 1. 1996 do 30. 6. 2001

- 1) Podle Příkazu ministra č. 30/2006 účinného od 25. 11. 2006 je ČSSZ pověřena rozhodovat o žádostech o dobrovolné hodnocení doby osobní péče o jinou než blízkou osobu, která je převážně nebo úplně bezmocná nebo částečně bezmocná starší 80 let, za předpokladu splnění všech níže uvedených podmínek:
 - a) osoba pečující a osoba, o níž bylo pečováno, spolu žily v domácnosti,³
 - b) byla splněna podmínka § 5 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném před 1. 7. 2007 (tj. byla podána přihláška k účasti na pojištění nejpozději do dvou let od skončení péče o bezmocnou osobu),
 - c) jde o období od 1. ledna 1996 do 30. června 2001,
 - d) péče o osobu uvedenou v předvěti trvala i po 30. červnu 2001.

Příklad č. 2:

Pojištěnec je od 1. 8. 2005 poživitelem starobního důchodu přiznaného podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb. Dodatečně uplatnil žádost o zhodnocení doby od 15. 4. 1999 do 17. 6. 2004, po kterou osobně pečoval o svého úplně bezmocného strýce. K žádosti předložil čestné prohlášení, že o bezmocného strýce v době od 15. 4. 1999 do 17. 6. 2004 nepečovala jiná osoba než on a že strýc po tuto dobu nebyl umístěn v žádném zdravotnickém či jiném zařízení sociální péče. Dále k žádosti předložil usnesení místně příslušné OSSZ o zastavení řízení o době a rozsahu péče z důvodu neuplatnění přihlášky k účasti na pojištění v zákonem stanovené dvouleté lhůtě. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí vyplývá, že OSSZ má výše uvedenou dobu péče za prokázanou a že v době od 15. 4. 1999 do 17. 6. 2004 pečující osoba a osoba, o níž bylo pečováno, spolu žily v domácnosti.

Dobu péče od 15. 4. 1999 do 30. 6. 2001 nelze hodnotit pro důchodové účely podle platných právních předpisů, neboť tyto neumožňují hodnocení doby péče o jinou než blízkou osobu v období do 30. 6. 2001. Zároveň tuto dobu nelze hodnotit ani v rámci pověření ministra práce a sociálních věcí, neboť nedošlo ke splnění podmínky uvedené v § 5 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném před 1. 7. 2007. Naproti tomu bude v rámci pověření ministra práce a sociálních věcí pojištěnci zhodnocena doba od 1. 7. 2001 do 17. 6. 2004 [viz v čl. 13 – hodnocení doby péče o bezmocnou (závislou) osobu].

- 2) Pokud v důsledku hodnocení výše uvedené doby vznikne žadateli nárok na důchod nebo na jeho zvýšení, lze tento důchod na základě žádosti o odstranění tvrdosti zákona:
 - a) přiznat nejdříve od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV; tento den se považuje za den vzniku nároku na důchod,
 - b) zvýšit nejdříve od splátky splatné v měsíci následujícím po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV.

³ Podle § 24 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, domácností se pro účely tohoto zákona rozumí společenství fyzických osob, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby.



- 3) Podle pověření ministra nelze hodnotit dobu péče, jestliže:
- požadovaná doba péče již byla zhodnocena jiné osobě, a to i v případě, že tato osoba pečovala o dítě nebo bezmocnou osobu v menším rozsahu než žadatel o odstranění tvrdosti zákona,
 - se zjistí, že jiná osoba pečovala o dítě nebo bezmocnou osobu ve větším rozsahu než žadatel o odstranění tvrdosti zákona.
- 4) Bude-li žádosti o dobrovolné hodnocení doby péče o jinou než blízkou osobu vyhověno, nelze tuto dobu hodnotit pro účely důchodového pojištění jiné osobě, pokud bude z rozhodnutí (usnesení) OSSZ o době a rozsahu péče vyplývat, že tato osoba pečovala o dítě nebo bezmocnou osobu v menším rozsahu.

Čl. 12

Hodnocení doby činnosti výkonného letce

- Podle Příkazu ministra č. 30/2006 účinného od 25. 11. 2006 je ČSSZ pověřena rozhodovat o žádostech o dobrovolné hodnocení doby činnosti výkonného letce vykonávané v době před 1. lednem 1993 v I. pracovní kategorii dvojnásobkem, tak jako je tato doba (zařazená v období před 1. lednem 1993 do I. kategorie funkcí) hodnocena výkonným letcům ve služebním poměru příslušníků ozbrojených sil a sborů, včetně letového personálu.
- Doba činnosti výkonného letce vykonávaná před 1. 1. 1993 v I. pracovní kategorii se:
 - v období od 25. 11. 2006 do 30. 6. 2011 hodnotila dvojnásobkem pro nárok i pro výši procentní výměry
 - v období od 1. 7. 2011 do 5. 2. 2012 hodnotila dvojnásobkem pouze pro výši procentní výměry důchodu, nikoli pro splnění podmínky nároku na starobní důchod v 55 až 59 letech. Podmínkou pro hodnocení této doby pro výši procentní výměry důchodu bylo získání potřebné doby pojištění a dosažení důchodového věku bez toho, že by tato doba byla hodnocena násobkem (viz odstavec 12)
 - s účinností od 6. 2. 2012** opět hodnotí **dvojnásobkem pro nárok i pro výši** procentní výměry.
- Za výkonného letce resortu Federálního ministerstva dopravy a jeho právních předchůdců se pro účely řízení o odstranění tvrdosti zákona podle Příkazu ministra č. 30/2006 považuje:
 - v období od 1. července 1964 do 31. prosince 1978
 - velitel letadla, druhý pilot letadla,*
 - letecký navigátor,*
 - palubní mechanik,*
 - palubní radiotelegrafista – radiotelefonista,*
 - palubní průvodčí,*
 - v období od 1. ledna 1979 do 31. ledna 1983
 - velitel letadla, druhý pilot letadla,*
 - letecký navigátor,*
 - palubní technik – inženýr letadla,*
 - palubní radiotelegrafista,*
 - inspektor – pilot přezkušovacích letounů, inspektor – letecký navigátor přezkušovacích letounů,*



6. *žák - pilot, žák - letecký navigátor, žák - palubní technik, žák - palubní radiotelefonista,*
 7. *vedoucí odborný referent – stálý člen posádky přezkušovacích letadel, samostatný odborný referent – stálý člen posádky přezkušovacích letadel,*
 8. *palubní průvodčí, palubní průvodčí – vedoucí kabiny, palubní průvodčí – vedoucí oblasti,*
- c) v období od 1. února 1983 do 31. prosince 1992
1. *velitel letadla, druhý pilot letadla,*
 2. *letecký navigátor,*
 3. *palubní technik – inženýr letadla,*
 4. *palubní radiotelegrafista,*
 5. *inspektor – pilot přezkušovacích letounů, inspektor – letecký navigátor přezkušovacích letounů,*
 6. *žák- pilot, žák - letecký navigátor, žák - palubní technik, žák - palubní radiotelefonista,*
 7. *vedoucí odborný referent – stálý člen posádky přezkušovacích letadel, samostatný odborný referent – stálý člen posádky přezkušovacích letadel,*
 8. *palubní průvodčí, palubní průvodčí – vedoucí kabiny, palubní průvodčí – vedoucí oblasti.*
- 4) Za výkonného letce resortu Ministerstva zemědělství se pro účely řízení o odstranění tvrdosti zákona podle Příkazu ministra č. 30/2006 považuje *pilot letadel.*
- 5) Za výkonného letce resortu Svazarmu se pro účely řízení o odstranění tvrdosti zákona podle Příkazu ministra č. 30/2006 považuje:
- a) *pilot inspektor – instruktor létání,*
 - b) *výsadkář – inspektor a instruktor,*
 - c) *pilot výsadkového letounu,*
 - d) *palubní mechanik výsadkového letounu,*
 - e) *pilot,*
 - f) *letecký mechanik,*
 - g) *zkušební technik.*
- 6) Pověření ministra práce a sociálních věcí nelze vztáhnout na úpravu invalidního důchodu nebo starobního důchodu vzniklého transformací důchodu za výsluhu let podle § 89 zákona č. 155/1995 Sb., jde-li o úpravu těchto důchodů. Žádosti o úpravu výše důchodu v rámci ustanovení o odstranění tvrdosti zákona těchto žadatelů je nutno zamítnout.
- 7) V případě poživatele invalidního důchodu, který žádá o přiznání starobního důchodu a zároveň i o zhodnocení doby výkonného letce dvojnásobkem v rámci žádosti o odstranění tvrdosti, je nutno nejprve rozhodnout o zákonném nároku na starobní důchod (tzn. bez aplikace pověření ministra práce a sociálních věcí) a teprve poté o nároku na starobní důchod podle tohoto pověření (viz čl. 6). Pokud poživatel invalidního důchodu bude splňovat podmínky pro zákonný nárok na starobní důchod, avšak jeho výše k datu, od něhož by měla náležet jeho výplata, bude nižší než výše invalidního důchodu, žádost o starobní důchod se podle § 58 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. zamítne. Podle stanoviska odboru sociálního pojištění MPSV (odbor 71 MPSV) se v odůvodnění rozhodnutí, kterým se zákonný nárok na starobní důchod podle § 58 zákona č. 155/1995 Sb. zamítá, **neuveďte**, že „dnem úpravy výplat důchodů pro souběh zaniká nárok na důchod, který se nevyplácí.“, a ani že „...nárok na starobní důchod mu z tohoto důvodu zanikl.“ Po zamítnutí zákonného nároku na starobní důchod se rozhodne o nároku na starobní důchod podle pověření ministra práce a sociálních věcí tak, jakoby nárok na starobní důchod v důsledku § 58 zákona č. 155/1995 Sb. nezanikl. Starobní důchod se však vzhledem k § 58 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. přizná jedině tehdy, jestliže bude vyšší než vyplácený invalidní důchod. V opačném případě se žádost o odstranění tvrdosti zákona podle § 58 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. zamítne.



Příklad č. 3:

Pojištěnec, který byl od 20. 4. 1990 poživitelem částečného invalidního důchodu vzniklého transformací důchodu za výsluhu let podle § 89 zákona č. 155/1995 Sb., který se nyní považuje za invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, uplatnil nyní žádost o starobní důchod podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb. s datem přiznání od 3. 12. 2006 a zároveň žádost o zhodnocení doby zaměstnání výkonného letce dvojnásobkem. Nejprve je tedy nutno rozhodnout o zákonném nároku na starobní důchod. Pokud je starobní důchod k datu, od něhož má náležet výplata (ve výši stanovené dle platných právních předpisů, tj. bez použití pověření ministra práce a sociálních věcí), nižší než vyplácený invalidní důchod, nárok na starobní důchod je třeba zamítnout s tím, že v rozhodnutí o zamítnutí nebude uvedeno, že nárok na starobní důchod z tohoto důvodu zanikl. Po aplikaci pověření ministra (podle Dodatku č. 7) se pak v rámci ustanovení § 58 zákona č. 155/1995 Sb. posoudí, zda starobní důchod je vyšší než vyplácený invalidní důchod.

Příklad č. 4:

Pojištěnec je od 15. 3. 2010 poživitelem invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně. Dne 15. 4. 2012 uplatnil žádost o starobní důchod podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb. s datem přiznání od 5. 11. 2011 a zároveň žádost o zhodnocení doby zaměstnání výkonného letce dvojnásobkem. Celková doba pojištění bez přihlídnutí k pověření ministra práce a sociálních věcí činí 19 let pojištění. Nejprve bude vydáno zamítavé rozhodnutí o zákonném nároku na starobní důchod z důvodu nesplnění podmínky potřebné doby pojištění. Poté bude rozhodnuto o nároku na důchod s použitím pověření ministra práce a sociálních věcí, přičemž za datum vzniku nároku se bude považovat den 1. 5. 2012. Starobní důchod bude však vzhledem k ustanovení § 58 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. přiznán jedině tehdy, jestliže byl k tomuto dni vyšší než vyplácený invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně.

- 8) V případech, kdy bylo již vydáno rozhodnutí o tom, že zákonný nárok na starobní důchod podle ustanovení § 58 zákona č. 155/1995 Sb. zanikl (tzn., bylo vydáno rozhodnutí, v němž je uvedeno, že nárok na starobní důchod zanikl) a dodatečně byla podána žádost o zápočet doby výkonného letce dvojnásobkem v rámci pověření ministra práce a sociálních věcí, o které dosud nebylo rozhodnuto, je nutno vyhotovit rozbor pro DK ministra práce a sociálních věcí a postoupit jej odboru 71 MPSV k vypracování návrhu.
- 9) V rámci pověření ministra práce a sociálních věcí nelze hodnotit:
- a) dobu před nebo po skončení činnosti výkonného letce, přestože je tato doba podle platných právních předpisů hodnocena v I. pracovní kategorii (např. náhradní doba po skončení činnosti výkonného letce, která je obklopena dobou výkonu práce započitatelnou v I. pracovní kategorii),
 - b) dobu činnosti výkonného letce pro výši důchodu v případech, v nichž bylo vydáno rozhodnutí o tom, že nárok na daný důchod zanikl podle ustanovení § 58 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb.
- 10) Pokud v důsledku hodnocení výše uvedené doby vznikne žadateli nárok na důchod nebo na jeho zvýšení, lze tento důchod na základě žádosti o odstranění tvrdosti zákona:
- a) přiznat nejdříve od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV; tento den se považuje za den vzniku nároku na důchod,
 - b) zvýšit nejdříve od splátky splatné v měsíci následujícím po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV.



- 11) Při úpravě důchodu podle § 34 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. je třeba postupovat podle odstavce 13.
- 12) O žádostech o odstranění tvrdosti zákona výkonných letců, které byly uplatněny v období od 1. 7. 2011 do 5. 2. 2012, a o nichž nebylo do tohoto dne rozhodnuto, se rozhodne v souladu se zněním pověření účinným od 6. 2. 2012 [tzn. v souladu s bodem 2 písm. c)]. Žádosti o odstranění tvrdosti zákona, které byly po 30. červnu 2011 vyřízeny přede dnem účinnosti Dodatku č. 7 (tedy v souladu s Dodatkem č. 6) k Příkazu ministra, se na žádost pojištěnce znovu posoudí, a pokud pojištěnec splní při postupu podle odstavce 2 až 10 podmínky nároku na starobní důchod, starobní důchod se mu přiznává. Za den vzniku nároku na důchod se v těchto případech považuje první den kalendářního měsíce následujícího po měsíci, do něhož spadá den doručení původní žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV, třebaže byla žádost doručena přede dnem účinnosti Dodatku č. 7 k Příkazu ministra. Takto stanovený den vzniku nároku je rozhodující též pro určení finanční účinnosti. Při úpravě důchodu podle § 34 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. je třeba postupovat podle odstavce 13.
- 13) Pro účely zvýšení starobního důchodu podle § 34 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. se za den vzniku nároku na starobní důchod považuje podle rozšiřujícího výkladu MPSV již den, kterým v důsledku zhodnocení doby činnosti výkonného letce dvojnásobkem pojištěnec dosáhl sníženého důchodového věku (55 až 59 let). Důchod již přiznaný nebo zvýšený podle Příkazu ministra č. 30/2006 ve znění Dodatků č. 1 – 7, který dosud nebyl zvýšen podle § 34 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. za dobu výdělečné činnosti ode dne, kterým pojištěnec v důsledku zhodnocení činnosti výkonného letce dvojnásobkem dosáhl sníženého důchodového věku, lze na žádost dodatečně zvýšit, a toto zvýšení lze poskytnout ode dne, od kterého pojištěnci vznikl nárok na přiznání nebo zvýšení starobního důchodu podle odstavce 10. Doplátek vzniklý v důsledku tohoto dodatečného zvýšení náleží maximálně pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na toto zvýšení podle § 56 odst. 1 písm. b) věty druhé zákona č. 155/1995 Sb.; postup podle věty třetí tohoto ustanovení nepřichází v úvahu, nejde o nesprávný postup orgánu sociálního zabezpečení. Pokud byla doba činnosti výkonného letce hodnocena dvojnásobkem na základě rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí v řízení o odstranění tvrdosti zákona, nelze pro účely zvýšení starobního důchodu podle § 34 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. nárok na starobní důchod přehodnocovat. Žádost o takové zvýšení starobního důchodu je třeba předložit k rozhodnutí ministru práce a sociálních věcí.

Příklad č. 5:

Pojištěnec žádostí doručenou ČSSZ dne 15. 11. 2013 požádal o přiznání starobního důchodu od 12. 10. 2012, kdy dovršil 55 let věku, a zároveň uplatnil žádost o odstranění tvrdosti zákona, v rámci níž požádal o zhodnocení doby zaměstnání výkonného letce dvojnásobkem pro nárok a výši důchodu. Doba pojištění v I A pracovní kategorii bez přihlédnutí k pověření ministra práce a sociálních věcí u pojištěnce činila 11 let pojištění. Nejprve je nutno vydat zamítavé rozhodnutí o zákonném nároku na starobní důchod z důvodu nesplnění podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na snížení důchodového věku. Poté je nutno rozhodnout o nároku na důchod s použitím pověření ministra práce a sociálních věcí, tzn. dobu zaměstnání výkonného letce zhodnotit dvojnásobkem. V důsledku hodnocení doby zaměstnání výkonného letce dvojnásobkem pojištěnec splní podmínku pro snížení důchodového věku na 55 let. Starobní důchod lze proto pojištěnci přiznat od 1. 12. 2013 s tím, že mu za dobu výkonu výdělečné činnosti od 12. 10. 2012 do 30. 11. 2013 náleží zvýšení podle § 34 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb.



Příklad č. 6:

Pojištěnec je od 1. 8. 2007, tj. od dosažení důchodového věku 62 let stanoveného podle § 32 zákona č. 155/1995 Sb., poživitelem starobního důchodu. Dne 22. 6. 2008 ČSSZ obdržela žádost o odstranění tvrdosti zákona. Na základě této žádosti byla pojištěnci hodnocena doba zaměstnání výkonného letce v období od 1. 9. 1977 do 31. 12. 1990 dvojnásobkem pro výši starobního důchodu, čímž pojištěnec splnil podmínku pro snížení důchodového věku na 55 let. V důsledku hodnocení této doby dvojnásobkem mu byl starobní důchod zvýšen od splátky důchodu splatné v červenci 2008, tj. od 8. 7. 2008. Dne 15. 10. 2013 pojištěnec uplatnil žádost o zvýšení starobního důchodu podle § 34 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. za dobu výdělečné činnosti od dosažení 55. roku věku. Při splnění podmínek § 34 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. lze jeho žádosti vyhovět a za dobu výkonu výdělečné činnosti v období ode dne dosažení 55 let do dne předcházejícího dni přiznání, tj. do 31. 7. 2007, poskytnout zvýšení podle tohoto ustanovení namísto doby pojištění dosud zhodnocené jako doba pojištění do nároku na důchod. Nárok na toto zvýšení pojištěnci vzniká od 8. 7. 2008. Doplatek důchodu vzniklý v důsledku dodatečné úpravy podle § 34 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. lze však poskytnout nejdříve od 15. 10. 2008.

Příklad č. 7:

Pojištěnec je od 25. 3. 2008, tj. od dosažení důchodového věku stanoveného podle § 32 zákona č. 155/1995 Sb., poživitelem starobního důchodu. Na základě žádosti o odstranění tvrdosti zákona, doručené ČSSZ dne 1. 10. 2013, lze dobu zaměstnání výkonného letce vykonávaného od 1. 1. 1982 do 3. 6. 1989 zhodnotit dvojnásobkem pro výši starobního důchodu, přičemž úprava výše důchodu se provede od listopadové splátky důchodu. Zvýšení starobního důchodu podle § 34 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. ve smyslu odstavce 13 od listopadové splátky 2013 nepřichází v úvahu, neboť ani po zápočtu doby zaměstnání výkonného letce dvojnásobkem pojištěnec nezískal nárok na snížení důchodového věku.

Čl. 13

Hodnocení doby péče o bezmocnou (závislou) osobu nebo dítě ve věku do 18 let

- 1) Podle Příkazu ministra č. 30/2006 účinného od 25. 11. 2006 je ČSSZ pověřena rozhodovat o žádostech o dobrovolné hodnocení doby:
 - a) osobní péče o převážně nebo úplně bezmocnou osobu nebo částečně bezmocnou osobu starší 80 let, pokud žije (žila) s žadatelem v domácnosti; podmínka domácnosti se nevyžaduje, jde-li o osobu blízkou [§ 5 odst. 1 písm. s) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném do 31. prosince 2006],
 - b) osobní péče o osobu, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost), stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost), pokud žije (žila) s žadatelem v domácnosti; podmínka domácnosti se nevyžaduje, jde-li o osobu blízkou [§ 5 odst. 1 písm. s) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném po 31. prosinci 2006],
 - c) osobní péče o dítě ve věku do 18 let, je-li dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči [§ 5 odst. 1 písm. r) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném do 31. prosince 2006],

pokud k započtení této doby pro účely důchodového pojištění jako náhradní doby důchodového pojištění brání pouze nedodržení lhůty k podání přihlášky k účasti na důchodovém pojištění (§ 5 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb.). Ostatní zákonné podmínky pro hodnocení této doby jako náhradní doby pojištění musí být splněny.



- 2) Poznamenáváme, že toto pověření ministra práce a sociálních věcí tedy nelze aplikovat na případy uvedené v čl. 11 – splnění podmínek stanovených v čl. 11 a v čl. 13 je vždy třeba posuzovat samostatně (viz příklad č. 2).
- 3) Pokud v důsledku hodnocení výše uvedené doby vznikne žadateli nárok na důchod nebo na jeho zvýšení, lze tento důchod na základě žádosti o odstranění tvrdosti zákona:
 - a) přiznat nejdříve od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV; tento den se považuje za den vzniku nároku na důchod,
 - b) zvýšit nejdříve od splátky splatné v měsíci následujícím po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV.
- 4) Podle pověření ministra nelze hodnotit dobu péče, jestliže:
 - a) požadovaná doba péče již byla zhodnocena jiné osobě, a to i v případě, že tato osoba pečovala o dítě nebo bezmocnou (závislou) osobu v menším rozsahu než žadatel o odstranění tvrdosti zákona,
 - b) se zjistí, že jiná osoba pečovala o dítě nebo bezmocnou (závislou) osobu ve větším rozsahu než žadatel o odstranění tvrdosti zákona.
- 5) Bude-li žádosti o dobrovolné hodnocení doby péče o dítě nebo bezmocnou, resp. závislou osobu vyhověno, nelze tuto dobu hodnotit pro účely důchodového pojištění jiné osobě, pokud bude z rozhodnutí OSSZ o době a rozsahu péče vyplývat, že tato osoba pečovala o dítě nebo bezmocnou, resp. závislou osobu v menším rozsahu.

Čl. 14

Hodnocení doby péče muže o dítě do čtyř let věku

- 1) Podle Příkazu ministra č. 30/2006 účinného od 25. 11. 2006 je ČSSZ pověřena rozhodovat o žádostech o dobrovolné hodnocení doby osobní péče muže o dítě do čtyř let věku [§ 5 odst. 1 písm. r) a odst. 3 věty druhé zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném do 30. 6. 2007⁴], pokud započtení této doby pro účely důchodového pojištění jako náhradní doby důchodového pojištění brání pouze nedodržení lhůty k podání přihlášky k účasti na důchodovém pojištění.
- 2) Pokud v důsledku hodnocení výše uvedené doby vznikne žadateli nárok na důchod nebo na jeho zvýšení, lze tento důchod na základě žádosti o odstranění tvrdosti zákona:
 - a) přiznat nejdříve od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV; tento den se považuje za den vzniku nároku na důchod,
 - b) zvýšit nejdříve od splátky splatné v měsíci následujícím po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV.
- 3) Podle pověření ministra nelze hodnotit dobu péče, jestliže:
 - a) požadovaná doba péče již byla zhodnocena jiné osobě, a to i v případě, že tato osoba pečovala o dítě do čtyř let věku v menším rozsahu než žadatel o odstranění tvrdosti zákona,

⁴ Rozhodovat o době péče muže o dítě před 1. 1. 1996 ČSSZ pověřena není, takže pokud je uplatněna žádost o odstranění tvrdosti zákona spočívající v tom, že tato péče započtena není, je nutno vyhotovit rozbor pro DK.



- b) se zjistí, že jiná osoba pečovala o dítě do čtyř let věku ve větším rozsahu než žadatel o odstranění tvrdosti zákona.
- 4) Bude-li žádosti o dobrovolné hodnocení doby péče o dítě do čtyř let věku vyhověno, nelze tuto dobu hodnotit pro účely důchodového pojištění jiné osobě, pokud bude z rozhodnutí OSSZ o době a rozsahu péče vyplývat, že tato osoba pečovala o dítě do čtyř let věku v menším rozsahu.

Čl. 15

Hodnocení doby onemocnění a léčby TBC

- 1) Podle Příkazu ministra č. 30/2006 účinného od 25. 11. 2006 je ČSSZ pověřena rozhodovat o žádostech o dobrovolný zápočet doby, po kterou občan nemohl po dosažení věku 18 let studovat ani vykonávat výdělečnou činnost zakládající účast na pojištění z důvodu onemocnění a léčby TBC, jako náhradní doby pojištění, pokud jeho zdravotní stav po tuto dobu odpovídal podle posudku příslušného lékaře plné invaliditě.
- 2) Pro hodnocení výše uvedené doby jako náhradní doby pojištění a stanovení jejího rozsahu je nutné vycházet z posudku příslušného lékaře o tom, zda zdravotní stav žadatele po dobu, po kterou tento nemohl po dosažení 18 let studovat ani vykonávat výdělečnou činnost zakládající účast na pojištění z důvodu onemocnění a léčby TBC, odpovídal plné invaliditě.
- 3) Pokud v důsledku hodnocení výše uvedené doby vznikne žadateli nárok na důchod nebo na jeho zvýšení, lze tento důchod na základě žádosti o odstranění tvrdosti zákona:
 - a) přiznat nejdříve od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV; tento den se považuje za den vzniku nároku na důchod,
 - b) zvýšit nejdříve od splátky splatné v měsíci následujícím po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV.

Čl. 16

Přiznání tzv. mimořádného hornického starobního důchodu

- 1) Podle Příkazu ministra č. 30/2006 účinného od 25. 11. 2006 je ČSSZ pověřena rozhodovat o žádostech o odstranění tvrdosti zákona ve věci žádosti o přiznání starobního důchodu v případech, v nichž jsou splněny podmínky § 76 zákona č. 155/1995 Sb., s výjimkou podmínky stanovené v § 2 odst. 1 písm. c) nebo § 2 odst. 2 písm. c) nařízení vlády č. 557/1990 Sb., je-li ročník narození žadatele 1951 a vyšší. Ostatní podmínky nařízení vlády č. 557/1990 Sb. musí být splněny, včetně dosažení nebo překročení nejvyšší přípustné expozice ve lhůtách stanovených v § 2 odst. 1 písm. c) [resp. § 3] a § 2 odst. 2 písm. c) citovaného nařízení.
- 2) Podle pověření ministra práce a sociálních věcí tedy lze přiznat starobní důchod žadateli, který byl zaměstnán alespoň 25 let (§ 1 nařízení vlády č. 557/1990 Sb.), dosáhl 50 let věku do 31. prosince 2010 (§ 76 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb.) a
 - a) získal nejméně 15 roků ve vybraných zaměstnáních v hornictví a dosáhl nejvyšší přípustné expozice do 31. prosince 1992, anebo
 - b) získal nejméně 10 roků ve vybraných zaměstnáních v hornictví v uranových dolech a překročil nejvyšší přípustnou expozici do 31. prosince 1990.



- 3) Mimořádný hornický starobní důchod lze na základě žádosti o odstranění tvrdosti zákona při splnění výše uvedených podmínek přiznat podle § 29, § 30 nebo § 31 zákona č. 155/1995 Sb. nejdříve od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV. Tento den se posuzuje jako den vzniku nároku na důchod.
- 4) Výše důchodu se stanoví ke dni přiznání (datum přiznání je rozhodné např. i pro stanovení rozhodného období pro výpočet osobního vyměřovacího základu, stanovení koeficientu nárůstu všeobecného vyměřovacího základu). Procentní výměra starobního důchodu se následně zvýší podle § 76a zákona č. 155/1995 Sb., ve znění zákona č. 264/2006 Sb. (Prováděcí pokyn vrchní ředitelky úseku sociálního pojištění, „Změny zákona č. 155/1995 Sb. provedené zákonem č. 264/2006 Sb. od 1. 7. 2006“).

Čl. 17

Získání nároků na starobní důchod z preferované pracovní kategorie

- 1) S účinností od 1. 8. 2008 je ČSSZ pověřena, aby ve své působnosti rozhodovala o žádostech o odstranění tvrdosti zákona, jestliže půjde o žádosti o přiznání nebo úpravu starobního důchodu spojené s prominutím podmínky:
 - a) získání doby zaměstnání se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (tzv. I. AA pracovní kategorie) potřebné pro nárok na starobní důchod v 55 až 59 letech [§ 21 odst. 1 písm. a) nebo § 174 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. 12. 1995], jestliže příčinou nesplnění této podmínky byl některý z těchto důvodů:
 1. překročení nejvyšší přípustné expozice (dále jen „NPE“), šlo-li o zaměstnání v uranových dolech,
Jedná se o případy, kdy setrváním v zaměstnání v I. AA pracovní kategorii v uranových dolech by došlo k překročení NPE, a proto toto zaměstnání skončilo. Není rozhodující, zda při stanovení doby expozice bylo přihlédnuto též k zaměstnání v jiných než uranových dolech (popř. v jiné než I. AA pracovní kategorii). Výkladem MPSV spisem č.j. 2010/78123-71 a následně Dodatkem č. 6 k Příkazu ministra č. 30/2006 účinným od 1. 7. 2011 došlo ke zpřesnění pověření ministra práce a sociálních věcí v tom směru, že překročení (dosažení) NPE v uranových dolech i mimo uranové doly se považuje za zdravotní důvody (viz následující bod 2).
 2. skončení zaměstnání v I. AA pracovní kategorii ze zdravotních důvodů,
Jedná se o případy, kdy vzhledem ke zdravotnímu stavu žadatele došlo ke ztrátě jeho způsobilosti konat zaměstnání zařazené do I. AA pracovní kategorie a v důsledku této ztráty výkon tohoto zaměstnání skončil. Podle vyjádření MPSV č.j. 2008/60483-24 je v těchto případech současně prominuta podmínka trvání zaměstnání I. pracovní kategorie k 31. 12. 1992, a to i v případech, kdy zdravotní důvody neomezovaly možnost vykonávat dále zaměstnání jiné I. pracovní kategorie (např. I. A pracovní kategorie). Podle doplňujícího výkladu MPSV č.j. 2014/36085-71 je nutno podmínku trvání zaměstnání I. pracovní kategorie ke dni 31. 12. 1992 prominout i pojištěnci, který před 31. 12. 1992 skončil zaměstnání I. AA pracovní kategorie z kvalifikovaných důvodů popsaných v Dodatku č. 4 k Příkazu ministra č. 30/2006, a to i v případě, že pojištěnec získal potřebnou dobu v zaměstnání zařazeném do I. AA pracovní kategorie pro nárok na starobní důchod v 56 až 59 letech, tzn., i v případě pojištěnce, u kterého nedochází k prominutí doby zaměstnání v I. AA pracovní kategorii kratší jednoho roku. Na základě výkladu MPSV spisem č.j. 2010/78123-71 a následně Dodatku č. 6 k Příkazu ministra č. 30/2006 účinného od 1. 7. 2011 se pro tyto účely



zdravotními důvody rozumí důvody uvedené v § 37 odst. 1 písm. a) zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění účinném do 31. 12. 1992 (dále jen „zákon č. 65/1965 Sb.“), tedy i dosažení NPE v uranových dolech i mimo uranové doly. Skončení ze zdravotních důvodů se zpravidla prokazuje dokladem o skončení pracovního poměru podle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/1965 Sb., popř. dokladem o převedení na jinou práci podle § 37 odst. 1 písm. a) téhož zákona. Takovým dokladem však může být i např. doklad o skončení pracovního poměru dohodou, pokud pojištěnec jednoznačně prokáže, že pracovní poměr skončil ze zdravotních důvodů, pro které by mu organizace mohla dát výpověď podle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/1965 Sb.

3. vojenské cvičení konané v průběhu zaměstnání I. AA pracovní kategorie, Tuto podmínku lze považovat za splněnou jen tehdy, jestliže celkový počet dní vojenského cvičení (vojenských cvičení) konaného (konaných) v průběhu zaměstnání I. AA pracovní kategorie není nižší než počet dní scházejících do získání potřebné doby zaměstnání I. AA pracovní kategorie. Podmínkou je, aby vojenské cvičení bylo zaměstnáním v I. AA pracovní kategorii bezprostředně obklopeno, popř. aby vojenské cvičení alespoň bezprostředně následovalo po době výkonu zaměstnání v I. AA pracovní kategorii, pokud v té době trval pracovní poměr, v jehož náplni byl výkon zaměstnání I. AA pracovní kategorie. Podmínka trvání zaměstnání I. pracovní kategorie k 31. 12. 1992 prominuta není, takže § 174 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. 12. 1995, lze aplikovat pouze v případě, že zaměstnání I. pracovní kategorie (§ 174 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. 12. 1995) trvalo k 31. 12. 1992.

pokud doba chybějící do příslušné potřebné doby zaměstnání v I. AA pracovní kategorii činila nejvýše 364 dnů. Tuto podmínku nelze podle vyjádření MPSV č.j. 2008/60483-24 považovat za splněnou v případech, kdy doba od skončení zaměstnání do 31. 12. 1992 je kratší než doba, která schází do příslušné potřebné doby zaměstnání v I. AA pracovní kategorii.

Příklad č. 8:

Horník skončil zaměstnání ze zdravotních důvodů 31. 3. 1992; k tomuto dni získal v I. AA pracovní kategorii v jiných než uranových dolech 12 let 10 dnů. Splňuje předpoklad pro aplikaci § 174 odst. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. 12. 1995 (pro nárok v 58 letech), nikoliv písm. b) tohoto ustanovení (pro nárok v 57 letech), neboť ani v případě trvání zaměstnání v I. AA pracovní kategorii do 31. 12. 1992 by 13 let v I. AA pracovní kategorii nezískal.

- b) trvání zaměstnání I. pracovní kategorie ke dni 31. 12. 1992 pro účely § 174 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. 12. 1995, pokud ke skončení tohoto zaměstnání došlo z organizačních důvodů po roce 1989; Ke skončení z organizačních důvodů musí dojít v období od 1. 1. 1990 do 30. 12. 1992 a toto skončení se prokazuje dokladem o skončení pracovního poměru podle § 46 odst. 1 písm. a), b) nebo c) zákona č. 65/1965 Sb.
- c) získání alespoň 15 roků v ostatních zaměstnáních v hornictví vykonávaných pod zemí v hlubinných dolech (dále jen „hornická I. A pracovní kategorie“) pro účely § 21 odst. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. 12. 1995, jestliže příčinou nesplnění této podmínky byl některý z těchto důvodů:

1. překročení NPE, šlo-li o zaměstnání v uranových dolech, Jedná se o případy, kdy setrváním v zaměstnání v I. A pracovní kategorii v uranových dolech došlo k překročení NPE a následně toto zaměstnání skončilo.



Není rozhodující, zda při stanovení doby expozice bylo přihlédnuto též k zaměstnání v jiných než uranových dolech. Výkladem MPSV spisem č. j. 2010/78123-71 a následně Dodatkem č. 6 k Příkazu ministra č. 30/2006 účinným od 1. 7. 2011 došlo ke zpřesnění pověření ministra práce a sociálních věcí v tom směru, že překročení (dosažení) NPE v uranových dolech i mimo uranové doly se považuje za zdravotní důvody (viz následující bod 2). Překročení NPE se prokazuje potvrzením organizace.

2. skončení zaměstnání v hornické I. A pracovní kategorii ze zdravotních důvodů, Jedná se o případy, kdy vzhledem ke zdravotnímu stavu žadatele došlo ke ztrátě jeho způsobilosti konat zaměstnání zařazené do I. A pracovní kategorii a v důsledku této ztráty výkon tohoto zaměstnání skončil. Na základě výkladu MPSV spisem č. j. 2010/78123-71 a následně Dodatku č. 6 k Příkazu ministra č. 30/2006 účinného od 1. 7. 2011 se pro tyto účely zdravotními důvody rozumí důvody uvedené v § 37 odst. 1 písm. a) zákona č. 65/1965 Sb., tedy i dosažení NPE v uranových dolech i mimo uranové doly. Skončení ze zdravotních důvodů se zpravidla prokazuje dokladem o skončení pracovního poměru podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/1965 Sb., popř. dokladem o převedení na jinou práci podle § 37 odst. 1 písm. a) téhož zákona. Takovým dokladem však může být i např. doklad o skončení pracovního poměru dohodou, pokud pojištěnec jednoznačně prokáže, že pracovní poměr skončil ze zdravotních důvodů, pro které by mu organizace mohla dát výpověď podle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/1965 Sb.
3. vojenské cvičení konané v průběhu zaměstnání hornické I. A pracovní kategorie, S ohledem na to, že vojenské cvičení obklopené zaměstnáním v I. A pracovní kategorii se započítává jako doba zaměstnání v I. A pracovní kategorii, nebude k situacím zde popsaným docházet.

pokud doba chybějící do příslušné potřebné doby zaměstnání v hornické I. A pracovní kategorii činila nejvýše 182 dnů. Tuto podmínku nelze podle vyjádření MPSV č. j. 2008/60483-24 považovat za splněnou v případech, kdy doba od skončení zaměstnání do 31. 12. 1992 je kratší než doba, která schází do příslušné potřebné doby zaměstnání v I. A pracovní kategorii.

- 2) Starobní důchod podle tohoto pověření je možno na základě žádosti o odstranění tvrdosti zákona přiznat od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV (nejdříve však od 1. 9. 2008).
- 3) Splní-li se podmínky pro přiznání starobního důchodu podle tohoto Dodatku až po datu následujícím po prvním dni kalendářního měsíce následujícím po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona, důchod se přizná až ode dne splnění těchto podmínek.
- 4) Den přiznání starobního důchodu se považuje za den vzniku nároku na důchod. Případné zvýšení starobního důchodu za dobu zaměstnání vykonávaného po vzniku nároku na tento důchod lze tedy poskytnout nejdříve od tohoto dne.
- 5) Starobní důchod, který byl přiznán před 1. 8. 2008, se na základě žádosti o odstranění tvrdosti zákona upravuje od splátky důchodu splatné v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV, nejdříve však od splátky důchodu splatné v září 2008.
- 6) Úprava důchodu spočívá v tom, že důchod se přepočte na výši náležící pracovníkům, kteří získali potřebnou dobu zaměstnání v příslušné pracovní kategorii, a to i s přihlédnutím



k zákonu č. 188/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, resp. k obdobným opatřením. Při stanovení výše důchodu se však vychází z původního data vzniku nároku na důchod (důchodový věk se nesnižuje) a ze skutečně získaného počtu roků v preferovaných pracovních kategoriích.

Příklad č. 9:

Pokud byl starobní důchod přiznán z III. pracovní kategorie od dosažení 60 let věku dne 15. 5. 1994 pracovníku, který byl zaměstnán 9,5 roku v uranových dolech v I. AA pracovní kategorii a toto zaměstnání skončilo po přesažení NPE, přepočte se starobní důchod na žádost od splátky důchodu splatné v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona ČSSZ nebo MPSV, nejdříve však od 1. 9. 2008, z I. pracovní kategorie (např. základní výměra 60%). Datum vzniku nároku se však nemění, tzn. veškerá doba před dosažením 60. roku věku se považuje za dobu zaměstnání před vznikem nároku na důchod a pro výpočet důchodu se započítává pouze 9 let v I. AA pracovní kategorii. Zvýšení poskytnutá podle předpisů o zvyšování vyplácených důchodů se přehodnotí.

Čl. 18

Řešení nároků některých přesídlenců z nástupnických států bývalého SSSR

- 1) S účinností od 1. 7. 2011 je ČSSZ pověřena, aby ve své působnosti rozhodovala o žádostech o odstranění tvrdosti zákona, jestliže půjde o žádosti o přiznání důchodů osob příslušných k české komunitě, které přesídlily na území ČR (popř. bývalé České a Slovenské Federativní Republiky) z nástupnických států bývalého SSSR na základě pozvání vlády ČR. Těmto osobám bude náležet důchod podle českých právních předpisů za doby pojištění získané na území ČR. Za oprávněnou osobu se považuje přesídlenec uvedený v seznamu přesídlených krajanů vypracovaném Ministerstvem vnitra ČR, nebo pokud oprávněná osoba předloží potvrzení Ministerstva vnitra sama. Ověření, zda konkrétní žadatel o důchod je v seznamu osob, provádí odbor 31 (tajemnice DK).
- 2) Z poskytování důchodové dávky jsou však vyloučeni přesídlenci z tzv. druhé vlny přesídlení z Kazachstánu, kteří jsou nebo budou zabezpečeni náhradou poskytovanou namísto důchodu (případně náhradou poskytovanou k zákonné důchodové dávce) podle usnesení vlády České republiky ze dne 1. 11. 2006 č. 1248. Poskytování uvedených příspěvků těmto přesídlencům upravuje Provdávčí pokyn ředitelky ČSSZ „Provádění příkazu ministra č. 26/2007 k poskytování opakujících se finančních příspěvků krajanům z Kazachstánu“.
- 3) Oprávněným osobám uvedeným v odstavci 1 náleží dílčí důchod za doby pojištění získané na území ČR pouze za předpokladu, že nemají nárok na důchod podle Dohody mezi ČR a SSSR o sociálním zabezpečení ze dne 2. prosince 1959 (č. 116/1960 Sb.), podle Smlouvy mezi ČR a Ukrajinou o sociálním zabezpečení ze dne 4. července 2001 (č. 29/2003 Sb.m.s.) či podle jiné bilaterální smlouvy o sociálním zabezpečení, kterou je ČR vázána, nebo podle českých vnitrostátních právních předpisů.
- 4) ČSSZ přiznává důchod oprávněným osobám, jestliže splnily podmínky stanovené českými právními předpisy. Pro účely získání potřebné doby pojištění pro nárok na důchod se přitom přihlídnou k prokázaným dobám zaměstnání (pojištění, popř. náhradním dobám) získaným na území bývalého SSSR. K prokázání těchto dob se ČSSZ obrátí na nositele pojištění příslušného nástupnického státu, na jehož území byly uvedené doby získány. K žádosti o potvrzení dob pojištění, kterou ČSSZ odešle nositeli pojištění příslušného nástupnického státu, je třeba připojit originál pracovní knížky (případně úředně ověřenou kopii), pokud ji má žadatel k dispozici. V případě, že ČSSZ nezíská požadované potvrzení od příslušného nositele pojištění ani po urgenci a uplynutí přiměřené doby, lze rozhodnout o přiznání důchodu na základě kopie pracovní knížky, případně jiných dokladů prokazujících dobu zaměstnání v bývalém SSSR.



- 5) Doby pojištění a náhradní doby pojištění získané na území bývalého SSSR se posuzují podle zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů. To znamená, že lze přihlížet k těm dobám, které odpovídají dobám pojištění a náhradním dobám pojištění podle tohoto zákona, a to v rozsahu, v jakém se podle tohoto zákona hodnotí.
- 6) Jestliže podmínky nároku na důchod podle českých právních předpisů byly splněny s přihlédnutím k dobám pojištění získaným v bývalém SSSR, stanoví se výše českého důchodu v dílčí výši odpovídající poměru dob pojištění získaných na území ČR k celkové době pojištění získané podle českých právních předpisů v nástupnických státech bývalého SSSR a na území ČR. Dílčení podléhá základní i procentní výměra důchodu.
- 7) Z rozhodného období, stanoveného podle § 18 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se vyloučí doby uvedené v § 16 odst. 4 tohoto zákona a dále doby pojištění získané na území nástupnických států bývalého SSSR (získané před i po 31. 12. 1995), které spadají do rozhodného období.
- 8) Důchod se přiznává od prvního kalendářního měsíce následujícího po měsíci, do něhož spadá den doručení žádosti o odstranění tvrdosti zákona do ČSSZ nebo MPSV, nejdříve však od 1. 8. 2011. Den přiznání důchodu se potom považuje za den vzniku nároku na důchod.
- 9) Není-li podmínka potřebné doby pojištění splněna ani s přihlédnutím k dobám pojištění získaným v bývalém SSSR, ČSSZ žádost o přiznání důchodu v rámci odstranění tvrdosti zákona zamítne.

ČÁST PÁTÁ

Odstraňování tvrdostí zákona ministrem práce a sociálních věcí

Čl. 19

Finanční dopad výpočtu v rozboru DK

Finanční dopad výpočtu v rozboru pro DK se musí řídit meritem žádosti a podle okolností se bude počítat ode dne doručení žádosti o odstranění tvrdosti, nebo v souladu s ustanovením § 56 zákona č. 155/1995 Sb. od data změny, nebo v reakci na výzvu k upřesnění žádosti, popř. po doplňující výzvě ze strany MPSV.

Čl. 20

Obecná pravidla pro realizaci kladného rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí

- 1) V čl. V Jednacího řádu DK se uvádí, že není-li výslovně stanoveno jinak, doplňuje odbor sociálního pojištění MPSV do návrhu kladného rozhodnutí den, od něhož se důchod přiznává nebo od něhož se má finančně realizovat úprava výše důchodu, jímž je vždy den, kdy daný případ projednala DK.
- 2) V případě, že v rozhodnutí ministra/ministryně práce a sociálních věcí je uvedeno **datum přiznání důchodu** (příp. datum, od něhož má být upravena výše důchodu), nebo datum přiznání důchodu je vyjádřeno formulací „důchod přiznán s finanční účinností od“, a není-li uvedeno jinak, **je třeba** toto datum **považovat za datum vzniku nároku na důchod** (resp. datum vzniku nároku na výplatu důchodu v upravené výši), a to i v případě, že prominutí podmínky má vazbu na snížení důchodového věku, kterého pojištěnec již dosáhl před určeným datem přiznání (pokud tedy není uvedeno jinak, den dosažení sníženého důchodového věku nelze v těchto případech považovat za den vzniku nároku na důchod). Znamená to tedy, že při výpočtu důchodu, hodnocení dob pojištění i určení, zda se jedná o doby pojištění před vznikem nároku na důchod, nebo po tomto datu, je třeba vycházet



právě z data přiznání (dobu pojištění získanou do tohoto data je proto třeba hodnotit jako dobu do vzniku nároku).

- 3) Pokud je v rámci odstranění tvrdosti zákona přiznávána dávka důchodového pojištění, nelze ji zvýšit podle předpisů o zvyšování důchodů, které nabyly účinnosti *přede dnem* přiznání důchodu (výjimkou by byl samozřejmě postup podle § 76a zákona č. 155/1995 Sb. a obdobných ustanovení, tj. v případě tzv. „hornických“ důchodů).
- 4) Pokud pojištěnec v rámci ustanovení o odstranění tvrdosti zákona žádá o prominutí podmínky potřebné doby pojištění za účelem získání nároku na starobní důchod, **pro výši důchodu uváděnou v rozboru** pro dávkovou komisi ministryně práce a sociálních věcí, **je třeba zohlednit pouze dobu, kterou pojištěnec skutečně získal**, neboť předmětem jeho žádosti je získání nároku na starobní důchod jako takového, nikoliv zhodnocení konkrétní doby pojištění.

ČÁST ŠESTÁ **Závěrečné ustanovení**

Čl. 21 **Zrušovací ustanovení**

Meritorní směrnice vrchního ředitele úseku sociálního pojištění č. 2/2012, Odstraňování tvrdostí podle Příkazu ministra č. 30/2006, ve znění Dodatků č. 1 – 7, ve znění Doplnku č. 1, se zrušuje.

Čl. 22 **Účinnost**

Tato meritorní směrnice nabývá účinnosti dnem jejího vydání.

Mgr. Kryštof Zrcek

ředitel sekce
sociálního pojištění